

Postavení a možnosti žen

Postavení žen se v průběhu staletí vyvíjelo a měnilo, nebylo samozřejmě rovnoprávné s postavením mužů, nicméně se zlepšilo a stále zlepšuje. Přesto se však v dnešní době najdou lidé, kteří postavení žen znehodnocují a prosazují silný patriarchát. Pokud chceme ve zkratce charakterizovat postavení žen ve středověku a novověku, zjednodušeně můžeme uvést, že nebylo s muži rovnoprávné.

Nepříliš lichotivý obraz žen v literatuře i běžném životě se začíná měnit v souvislosti s křížovými výpravami a trubadúry, kdy žena, „omyl přírody“ podle Aristotela, „vstupní brána ďáblava“ podle Tertulliana nebo obecně nositelka prvotního hříchu a původce všeho zlého, bývá považována za rytířský ideál, pro který je třeba bojovat (v turnaji i na poli bitevním).

Přestože ani ve starověkém Římě nebyly ženy s muži rovnoprávné, křesťanství, opírající se o některé citace z Bible, mnohdy ne zcela přesně vykládané nebo vytrhávané z kontextu, odsoudilo ženy za prvotní hřích tím, že jim budou vládnout muži.

Mnich Honoria z Autun v 1. polovině 12. století zdůrazňoval následky Evina prvotního hříchu, poukazyval na dlouhé ženské vlasy, které měly být symbolem sexuality a také ďáblovou pastí, a proto v zájmu mužů měly být zahalovány. Tyto myšlenky dále rozvíjejí dominikánští mniši Albert Veliký a sv. Tomáš Akvinský. V jejich dílech totiž poměrně často zaznívají protiženské názory – například že za člověka považují pouze muže, žena je chápána pouze jako rodička, ovšem i tato její role je do určité míry zpochybňována.

Rozvíjení teorií o nadřazenosti a dokonalosti mužů a vině, neřesti a podřízenosti žen se stalo tématem filozofických, ale i církevních diskusí mezi muži, později i ženami v několika staletích středověku a novověku.

Mezi ženami, jež se ohradily proti tradičnímu pohledu na rozdělení rolí ve společnosti, vynikala Kristina Pisánská. Vzdělaná Italka, provdaná do Francie, která se jako vdova živila opisováním textů a okrajově také psaním. Proslavila se reakcí na Román o růži. V tomto díle autor zobrazuje ženy v nepříliš dobrém světle, nerozlišuje mezi dobrými a špatnými ženami a všem přiznává úplně stejné – bohužel jen špatné vlastnosti. Kristina sama sebe považovala za mluvčí mnoha dalších žen, které si nemohly dovolit ozvat se proti všeobecnému pohledu na ženské znehodnocování. Vrcholem její tvorby byla Kniha o městě žen z počátku 15. století, v němž tvrdí, že ženská duše je rovnocenná s mužskou, že ženské tělo, i když je slabší, je stejně dokonalé jako mužské a dokonce – zcela kacířsky - že ženy nejsou od přírody zbaveny vloh k vladařským záležitostem. Na Kristinu také navázala řada dalších žen, např. Jane Angerová v Anglii.

Na druhou stranu je třeba připomenout, že ne všichni filozofové a teologové středověku chápali ženu jako méněcennou nositelku prvotního hříchu. Například významný papež sv. Řehoř se na ženy díval lépe, a to zejména díky úctě k Panně Marii, matce Ježíšově, Bohorodičce.

Postavení žen je však v této době mnohem lepší, a je vidět, že my – ženy - jsme se posunuly značně vpřed. Je však nutno zmínit, že v některých zemích, například v Afghánistánu, jsou ženy stále utlačovány a brány jako nerovnoprávné vůči mužům.

V dnešní společnosti i na pracovním trhu se stále řeší rovnost žen a mužů. Rovný přístup ke vzdělání obou pohlaví, bylo i jedním z klíčových témat Světového ekonomického fóra 2020 v Davosu. Řešila se situace, kdy za stejnou práci jsou muži ohodnoceni lépe než ženy, a to se prolíná ekonomikou všech zemí.

Rovnost pohlaví ve vzdělání a v zaměstnání je klíčovým faktorem pro ekonomický růst. Další výraznou překážkou pro ženy je jejich společenská role. Jelikož ony ve většině případů, alespoň v České republice, odchází na mateřskou a poté na rodičovskou dovolenou, kde se starají o domácnost, děti, případně příbuzné. Problém je v tom že jim „utíká“ čas, který mohly věnovat své kariéře, a to, bohužel, neblaze poznamenává to jejich finanční i společenskou situaci do budoucna.

Tereza Jindrová, 2. A, Gymnázium Dr. Emila Holuba, na Mušce 1110, Holice